

Vedecký príspevok/ Scientific Article

Recenzované/ Review: 23. 12. 2022

<https://doi.org/10.24040/eas.2022.23.2.123-140>

Problém vertikálnej fiškálnej nerovnováhy pri výkone prenesených kompetencií na úrovni miestnej samosprávy na Slovensku

Vertical fiscal imbalance in delegated responsibilities performing at the local self government level in Slovakia

Janka Holíková, Beáta Mikušová Meričková, Nikoleta Jakuš Muthová

Abstract: The problem of optimising financial relations in the budgetary system with respect to its vertical and horizontal structure often manifests itself in the form of vertical and horizontal fiscal imbalances, when the revenues of public administration units at its different levels or at the same level do not correspond to the expenditures related to the performance of the delegated responsibilities. The aim of the study is to map, using the case study method, the problem of vertical fiscal imbalance in the performance of delegated responsibilities at the level of local self-government in the Slovak Republic. Research outcomes show that municipalities overwhelmingly do not know the costs of performing delegated responsibilities (cost-center accounting is not used), and thus we cannot legitimately determine vertical fiscal imbalance scope. Identifying the scope of vertical fiscal imbalance through the cost-center accounting is the starting point for its solution by the functionalisation of inter-level financial relations so that the revenues of public administration units at its different levels correspond to the expenditures associated with the performance of the delegated responsibilities.

Key words: *Vertical fiscal imbalance. Municipalities. Delegated responsibilities. Cost centers Slovakia.*

JEL Classification: D73. H83.

Úvod

Usporiadanie úrovní verejnej správy, rovnako ako rozsah výkonu jednotlivých funkcií verejných financií týmito úrovňami zastrešený systémom finančných vzťahov medzi jednotlivými úrovňami a jednotkami verejnej správy sa vo rôznych krajinách líši. V každej krajine však vertikálne finančné vzťahy medzi rôznymi úrovňami verejnej správy, ako aj

horizontálne finančné vzťahy medzi rôznymi jednotkami verejnej správy na rovnakej úrovni verejnej správy determinujú efektívnosť výkonu funkcií verejných financií. Existujú polemiky (Schapiro, 2020; Bird, 1999) ohľadne miery decentralizácie rôznych funkcií verejných financií na nižšie úrovne verejnej správy najmä v súvislosti s naplnením požiadavky demokratického fungovania spoločnosti (Prud'homme, 1995; Fjeldstad, 2001), kde koncenzus nachádzame v delegovaní výkonu alokačnej funkcie verejných financií v podobe poskytovania verejných služieb na nižšie úrovne verejnej správy. Decentralizácia výkonu verejnej správy v demokratickej spoločnosti podľa teórie fiskálneho federalizmu (Oates, 1972) umožňuje zosúladenie ponuky a dopytu po verejných službách poskytovaných na úrovni verejnej správy bližšej občanovi (Engineer, 1990) a vytvára zdravú konkurenciu medzi územnými jednotkami (Brennan, Buchanan, 1980), čo zvyšuje efektívnosť poskytovania miestnych verejných služieb.

Rovnako často ako miera decentralizácie verejných financií je diskutovaná otázka optimalizovania finančných vzťahov v rozpočtovej sústave s ohľadom na jej vertikálnu a horizontálnu štruktúru s cieľom efektívneho rozdeľovania a používania verejných financií v rámci rôznych úrovní verejných rozpočtov (Schapiro, 2020). Fiskálna decentralizácia totiž často kráť so sebou prináša problémy v podobe vertikálnej a horizontálne nerovnováhy, kedy príjmy jednotiek verejnej správy na jej rôznych úrovniach (vertikálna nerovnováha), alebo na rovnakej úrovni (horizontálna nerovnováha) nezodpovedajú výdavkom spojeným s výkonom im zverených kompetencií.

Špecifickým prípadom sú prenesené kompetencie na úroveň miestnej samosprávy. Prakticky v každej krajine sa samosprávy poukazujú na problém nedostatočných zdrojov poskytovaných štátom na výkon prenesených kompetencií. Je preto prekvapujúce, že problematiku vzťahu nákladov na prenesené kompetencie a miery úhrady týchto nákladov analyzuje len malý počet akademických štúdií. Príkladom je Kim (2018), Hagemann (2018) či de Mello (2000).

Predložená štúdia mapuje využitím metódy case study problém vertikálnej fiskálnej nerovnováhy pri výkone prenesených kompetencií na úrovni miestnej samosprávy v podmienkach SR na úsekoch matričných služieb a stavebného úradu.

1 Vertikálna fiškálna nerovnováha v teórii fiškálneho federalizmu

Pri definovaní fiškálneho federalizmu vychádzame zo základného pojmu federalizmus, ktorý označuje spôsob vládnutia a poukazuje na rozdelenie právomoci pri vykonávaní určitých kompetencií (Schapiro, 2020). Právomoc realizovať danú kompetenciu je rozložená medzi ústrednú a regionálnu vládu, kedy obidve časti dosahujú istú mieru autonómie v danej politickej

oblasti (Law, 2013). Proces rozdelenia politických právomocí medzi jednotlivé úrovne verejnej správy je sprevádzaný následným rozdelením fiškálneho riadenia v rámci realizácie funkcií verejných financií, pričom medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy vznikajú fiškálne interakcie - intregovernmental fiscal relations (Oates, 1972, 2006; Breton and Scott, 1978; Tanzi, 2000; Fossati, Panella, 1999). Teória verejných financií (Musgrave, 1959) hovorí o troch funkciách verejných financií – stabilizačnej, redistribučnej, alokačnej. Viacerí autori v otázke decentralizácie verejných financií zhodujú v prípade decentralizácie výkonu alokačnej funkcie verejných financií (Musgrave, 1959; Bird, 1999; Prud'homme, 1995; Tanzi, 2000).

Keď hovoríme o realizácii alokačnej funkcie verejných financií, máme na mysli predovšetkým poskytovanie verejných služieb, ktorého efektívnosť uplatňovaním princípov fiškálneho federalizmu by sa mala zvyšovať (Mandishekwa, 2021). Táto myšlienka je obsahom kľúčových teórií fiškálneho federalizmu - Tieboutov model miestnych verejných statkov (1956), Buchananová ekonomická teória klubov (1965), Oatesová decentralizačná teoréma (1972), Brennan - Buchananová decentralizačná hypotéza (1980).

Charles Mills Tiebout (1956) viaže spotrebu verejných statkov k miestu bydliska spotrebiteľa a na rozdiel od Samuelsona (1949), ktorý nepripúšťa trhové riešenie v prípade ich existencie z titulu neprejavovania preferencií spotrebiteľov v spotrebe statkov, Tiebout (1956) vidí možnosť prejavovania preferencií spotrebiteľov v spotrebe verejných statkov viazaných k určitej komunite. Voľbou komunity špecifickej svojou ponukou verejných statkov spotrebiteľia prejavujú svoje preferencie v spotrebe verejných statkov, čo je signálom pre definovanie ich ponuky (Giertz, 2008). Prejavovanie preferencií v spotrebe kolektívnych statkov je determinované mobilitou spotrebiteľov v podmienkach existujúcej konkurencie medzi územnými jednotkami (komunitami) a financovaní statkov daňou z hlavy - Poll Tax, Capitation Tax (Boettke, Marciano, 2017). Podstata Tieboutovho modelu je v možnosti občana nespokojného s úrovňou poskytovaných miestnych verejných služieb alebo s výškou miestnych daní reagovať sťahovaním do prosperujúcich obcí s lepšími podmienkami – „voted by their feet“ (Premus, 1975). To vytvára tlak na miestne vlády poskytovať verejné služby efektívnejšie a kvalitnejšie. Na druhej strane kritici Tieboutovho modelu upozorňujú na nehomogenitu komunít a rozdielne preferencie spotrebiteľov verejných služieb (Boettke, Marciano, 2017; Bewley, 1981) a faktor preťaženia pri naplnení kapacity verejného statku (Mueller, 2003).

Tiebout neuvažuje o možnosti vylúčenia zo spotreby statku (nevyhlúčiteľnosť je jednou z ekonomických vlastností verejného statku – Samuelson 1949), túto možnosť pripúšťa Buchanan (1965) vo svojej Ekonomickú teóriu klubov, kde definuje klubové statky s možnosťou vylúčenia zo spotreby pri zachovaní nedeliteľnosti spotreby statku ako typickej

ekonomickej vlastnosti verejných statkov. Buchananova ekonomická teória klubov odlišuje verejné a klubové statky prostredníctvom uplatnenia konceptu dobrovoľného prispievania na klubové statky a možnosti vylúčenia zo spotreby klubového statku pri obmedzenej veľkosti klubu (Sandler, 2013; Boettke, Marciano, 2017). Otázkou je optimálna veľkosť klubu vo vzťahu k Pareto optimu, výška poplatku v vzťahu k nediskriminácii členov klubu (Sandler, 2013; Marciano; 2021) porušujúca rovnosť v prístupe k spotrebe statkov.

Možnosť zvýšiť efektívnosť poskytovania verejných statkov so zachovaním rovnosti v ich spotrebe ponúka Oatsova teoréma prostredníctvom (1972) decentralizácie ich poskytovania, prenosu politickej zodpovednosti za statky na nižšie úrovne verejnej správy. Nižšie úrovne verejnej správy bližšie občanovi ako spotrebiteľovi verejných statkov dokážu lepšie identifikovať preferencie spotrebe statkov a prispôbiť im ponuku, t.j. zvýšiť alokačnú efektívnosť v poskytovaní statkov.

Olson vo svojej práci (1969) upozorňuje v súvislosti s decentralizáciou na presahom benefitov miestnych verejných statkov za hranice miestnej vlády, alebo naopak nepokrytím celého územia miestnej vlády ponukou miestnych verejných služieb, kedy dochádza k porušeniu fiškálnej ekvivalencie. Z tohto dôvodu je potrebné nájsť určitú rovnováhu medzi centralizáciou a decentralizáciou funkcií verejných financií a rozsahom delegovania právomocí na nižšie úrovne vlády.

Riešenie otázky rozsahu delegovaných právomocí v zabezpečovaní verejných statkov na miestne vlády je obsahom Brennan - Buchananovej decentralizačnej hypotézy (Brennan, Buchanan, 1980), kde dominuje myšlienka, že potreby, preferencie a schopnosť platiť za verejné statky sú rozdielne a transformujú sa v súvislosti s geografickým umiestnením jednotlivcov. Lepšia informovanosť miestnych vlád o preferenciách obyvateľov daného územia umožňuje reagovať na ne ponukou verejných statkov vhodnejšie ako je to u centrálnej vlády (Tkachenko, 2020; Engineer, 1990), čoho výsledkom by malo byť zvýšenie efektívnosti v poskytovaní verejných statkov na miestnej úrovni.

Túto efektívnosť však negatívne ovplyvňuje existencia problémov spojených s fiškálnym federalizmom – vertikálnej a horizontálnej fiškálnej nerovnováhy (Eyraud, Lusinyan, 2013), nesúladu medzi príjmami a výdavkami rozpočtov jednotiek verejnej správy spojenými s výkonom pridelených kompetencií. V kontexte fiškálneho federalizmu sú preto kľúčovými otázkami optimálna miera decentralizácie poskytovania konkrétnych verejných služieb, optimalizovanie finančných vzťahov v rozpočtovej sústave s ohľadom na jej vertikálnu a horizontálnu štruktúru, efektívna tvorba, rozdeľovania a používanie verejných financií v rámci rôznych úrovní verejných rozpočtov (Bird, 1999; Liddo et al., 2019; Schapiro, 2020).

Ako sme už v úvode naznačili, vo svetovej akademickej literatúre je pomerne zložitá najmä štúdie, ktoré by priamo riešili postupy a mieru financovania prenesených kompetencií, ktoré obce zabezpečujú v mene štátu. Táto tematika sa samozrejme okrajovo objavuje v štúdiách, ktoré analyzujú miestne financie z regionálneho alebo národného hľadiska (Velasco, 2000; Eyraud, Lusinyan, 2013; Ben-Bassat et al., 2016; Köppl-Turyna, Pitlik, 2018). Výskum realizovaný Eyraud a Lusinyan (2013) založený na národných údajoch naznačuje, že kombinácia vertikálnych a horizontálnych nerovnováh má obzvlášť škodlivé fiškálne dopady.

Zo svetového pohľadu poukazuje všeobecne Kim (2018) na fiškálnu decentralizáciu a inkluzívny rast, Hagemann (2018) charakterizuje daňové zásady pre inkluzívny rast a de Mello (2000) sa bližšie zaoberá fiškálnou decentralizáciou a fiškálnymi vzťahmi. Podľa Bordignon et al. (2013) ovplyvňuje vertikálnu fiškálnu nerovnováhu aj sociálny kapitál v miestnej samospráve a rozhodnutia voličov v miestnych voľbách, t. j. výber kandidáta z politickej strany, ktorá stojí na čele vlády. Sedmihradská, Haas (2012) prezentujú myšlienku vzťahu medzi transparentnosťou rozpočtu a fiškálnou výkonnosťou. Prioritne analyzujú procesy, vďaka ktorým väčšia transparentnosť rozpočtu vplyva na nižšie verejné výdavky, teda determinuje verejný deficit a celkový verejný dlh. Štúdia Romanová et al (2019) sa primárne venuje právnym aspektom miestnych daní na území Slovenskej republiky a Českej republiky. Bližšie charakterizuje všeobecnú právnu úpravu daní a postupne prechádza do kritickej analýzy, ktorá sa týka aplikácii miestnych daní a ich potencionálnych úprav v oboch krajinách. Balážová et al. (2020) sa zaoberá výkonom kompetencií miest v rámci Slovenskej republiky, bližšie popisuje právne prostredie týkajúce sa výkonu kompetencií miest, analyzuje výkon kompetencií miest podľa počtu obyvateľov a poukazuje na pôsobnosť samosprávnych krajov vo vzťahu k pôsobnostiam miest. V neposlednom rade štúdia prezentujú výkon kompetencií miest v jednotlivých oblastiach, ako cestná doprava, civilná ochrana, či sociálne služby a iné. Na druhej strane existujú názory, že v prípade vysokých transferov do miestnych samospráv môže naopak dôjsť k situácii nadmerného míňania a neefektívneho poskytovania verejných služieb, resp. vedie to k nízkej miere zdanenia na miestnej úrovni (Velasco, 2000; Eyraud a Lusinyan, 2013; Ben-Bassat et al., 2016; Köppl-Turyna, Pitlik, 2018). Je to spôsobené najmä tým, že existuje nesúlad medzi miestom poskytovania služby (všetky výhody verejných výdavkov sú využívané práve na miestnej úrovni) a výberom daňových príjmov (zabezpečuje ústredná štátna správa, napr. cez finančnú správu).

2 Materiál a metódy skúmania

Cieľom štúdie je zmapovať využitím metódy case study problém vertikálnej fiškálnej nerovnováhy pri výkone prenesených kompetencií na úrovni miestnej samosprávy v podmienkach SR.

Predmetom skúmania je vertikálna fiškálna nerovnováha pri výkone prenesených kompetencií na úsekoch matričných služieb a stavebného úradu na úrovni miestnej samosprávy v podmienkach SR. Objektom skúmania budú vybrané miestne samosprávy na Slovensku.

V práci sme si stanovili nasledovné výskumné otázky vychádzajúce z teoretického rámca problému vertikálnej fiškálnej nerovnováhy a parciálnych štúdií venovaných problému (Balážová, 2020; Mederly a kol. 2019):

VO1: Čo má byť predmetom decentralizácie (ktoré kompetencie delegovať)?,

VO2: Je decentralizácia kompetencií zastrešená funkčnými medziúrovňovými finančnými vzťahmi (majú obce dosť peňazí?),

VO3: Vedia s pridelenými prostriedkami miestne vlády efektívne narábať (poznajú obce reálne náklady výkonu prenesených kompetencií, fungujú na úrovni samospráv nákladové strediská).

Kľúčovými metódami vedeckého skúmania budú metódy klasifikačnej analýzy, komparácie a abstrakcie pri tvorbe teoreticko-metodologického rámca riešenia problematiky; metódy kvalitatívnej analýzy s využitím metódy case study v aplikačnej časti štúdie a metódy syntézy a čiastočnej indukcie pri vyvodzovaní záverov. Primárny zber dát prebehne prostredníctvom metódy dotazníku.

Metóda case study - prípadovej štúdie je výskumnou metódou vedeckého výskumu kvalitatívneho charakteru (Tellis, 1997; Yina, 2009). Prípadová štúdia je „idiografickým skúmaním jedného jedinca, rodiny, skupiny, organizácie, obce, spoločnosti, či procesu a jej hlavným účelom je popis, prijateľné sú aj pokusy o vysvetlenia“ (Rubin a Babbie, 2001, s. 390 – 391). Ako výskumná metóda je zameraná na štúdium jedného prípadu (single case study) alebo viacerých prípadov (multiplecase study), ktoré môže predstavovať tak jednotlivca, rodina, komunita, organizácia ako i konkrétna zmena v systéme sociálneho zabezpečenia, nové sociálno-patologické javy, akým je aj korupcia. V odbornej literatúre sa problematikou kazuistik a prípadových štúdií zaoberá (Levická 2004, s. 14), ktorá prípadovú štúdiu definuje ako „súhrnne spracovanú správu o konkrétnom prípade“. Naša analýza je teda súhrnnou správou o konkrétnych prípadoch financovania prenesených kompetencií na úseku matriky

a stavebného úradu na úrovni miestnych samospráv za vybrané obce zaradené do výskumnej vzorky.

Podľa Hendla (2005, s. 104) na rozdiel od kvantitatívnej výskumnej stratégie, kedy je najčastejšie cieľom štandardizovať určitý problém, v rámci kvalitatívnej výskumnej stratégie nás zaujímajú špecifiká skúmaných prípadov, t. j. v našom prípade špecifiká skúmaného prenosu kompetencií na miestnu samosprávu z hľadiska spôsobu realizácie a zabezpečenia financovania daného úseku.

Podobné chápanie prípadovej štúdie nájdeme aj u iných autorov, napr. Strieženca (1996), Gaburu a Mydlíkovej et al. (2004), ktorí case study uznávajú ako výskumnú metódu, ktorá vedecky analyzuje konkrétny prípad.

V období od septembra do októbra 2022 bol uskutočnený vlastný kvalitatívny prieskum zameraný na výkon prenesených kompetencií na vybraných úsekoch v miestnej samospráve, ktorého poznatky sú konfrontované s výsledkami doterajších zistení. Konkrétne išlo o úsek matrik a úsek stavebného poriadku (udeľovanie stavebných povolení). Kvalitatívny prieskum bol realizovaný formou online dotazníkového prieskumu. Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 88 miestnych samospráv. Štruktúru obcí podľa vybraných znakov uvádzame v nasledujúcej tabuľke (Tabuľka 1).

Tabuľka 1 Štruktúra výberového súboru podľa samosprávnych krajov a počtu obyvateľov v %

	Triediaci znak	Počet odpovedí v %
Samosprávny kraj	Banskobystrický samosprávny kraj	64
	Bratislavský samosprávny kraj	0
	Košický samosprávny kraj	0,1
	Nitriansky samosprávny kraj	5,6
	Prešovský samosprávny kraj	2,2
	Trenčiansky samosprávny kraj	3,4
	Trnavský samosprávny kraj	4,5
	Žilinský samosprávny kraj	20,2
Počet obyvateľov	1 - 999	39,3
	1 000 - 2 499	28,3
	2 500 - 4 999	14,6
	5 000 - 9 999	6,7
	10 000 - 49 999	8,9
	50 000 - 99 999	2,2
	Viac ako 100 000	0

Zdroj: Vlastné spracovanie

Miestnym samosprávam boli položené nasledujúce uzavreté a otvorené otázky. :

1. Poznáte presné náklady na výkon prenesených kompetencií na úseku matrik? – uzavretá otázka, len odpoveď áno, nie

2. Ak ich poznáte, akým spôsobom ich kalkulujete? – otvorená otázka
3. Ak ich nedokážete kalkulovať (napríklad nie je možné zahrnúť režijné náklady chodu úradu), čo je príčinou? – otvorená otázka
4. Aké % (odhadom) pokrývajú tieto náklady pridelené dotácie na výkon prenesených kompetencií? – otvorená otázka
5. Poznate presné náklady na výkon prenesených kompetencií na úseku stavebného poriadku (udeľovanie stavebných rozhodnutí)? – otvorená otázka
6. Ak ich poznáte, akým spôsobom ich kalkulujete? - uzavretá otázka, len odpoveď áno, nie
7. Výkon prenesených kompetencií na úseku stavebného poriadku (udeľovanie stavebných rozhodnutí) – otvorená otázka
8. Aké % (odhadom) pokrývajú tieto náklady pridelené dotácie na výkon prenesených kompetencií? – otvorená otázka

Isté obmedzenia skúmania súvisia práve s realizáciou dotazníkového prieskumu. Dotazníkový prieskum sa realizoval od septembra do novembra 2022. Miestne samosprávy sme oslovili niekoľkokrát, avšak konajúce sa voľby do miestnej samosprávy v novembri 2022 mohli v konečnom dôsledku ovplyvniť návratnosť vyplnených dotazníkov (vrátilo sa len 88 vyplnených dotazníkov). Výsledky dotazníkového prieskumu budú predpokladom pre ďalší výskum v tejto oblasti venujúcej sa vertikálnej fiškálnej nerovnováhe.

Výsledky skúmania sú originálne nakoľko doterajšie výskumy realizované v tejto oblasti sa sústredili najmä na výkon prenesených kompetencií na úrovni samosprávnych krajov (Balážová et al., 2020), resp. riešili legislatívne ukotvenie, organizačné zabezpečenie, spôsob financovania a parametre výkonnosti z pohľadu počtu úkonov ročne (Mederly et al., 2019), pričom sa nezaoberali vertikálnou fiškálnou nerovnováhou konkrétne z pohľadu miestnych samospráv, t. j. akým spôsobom kalkulujú náklady a aká je miera krytia týchto nákladov.

3 Výsledky a diskusia

Z 88 oslovených miestnych samospráv 50,6 % pozná presné náklady na výkon prenesených kompetencií na úseku matrik a 53,9 % na úseku stavebného poriadku (udeľovanie stavebných rozhodnutí).

Na základe odpovedí oslovených miestnych samospráv sme zosumarizovali odpovede týkajúce sa jednotlivých otázok. V prípade nákladov na výkon prenesených kompetencií na úseku matrik miestne samosprávy pri kalkulácii nákladov vychádzajú z dotácie z Ministerstva vnútra SR na základe metodického pokynu, ktorý v prípade miestnych samospráv s matrikou pokrýva náklady na plat a poistné matrikára, tovary a služby (napr. toner, papier, tlačivá akými

sú rodné, sobášne a úmrtné listy, materiálno-technické vybavenie a iné, kancelárske potreby a poštovné) a príspevok na úhradu výdavkov na ošatenie. Len jedna samospráva identifikovala vo svojej odpovedi, že do nákladov na výkon prenesenej kompetencie započítava okrem priamych nákladov spojených s činnosťou aj nepriame režijné náklady: „Náklady pozostávajú z osobných nákladov, t. j. výdavkov na mzdy a odvody zamestnancov vykonávajúcich prenesený výkon štátnej správy na úseku matrik, ošatného pre týchto zamestnancov a z režijných nákladov. Režijné náklady sú kalkulované určitým pomerom z vybraných nákladov spojených so základným chodom úradu, konkrétne ide o náklady, resp. výdavky na energie, vodné, stočné, teplo, upratovacie služby, prenájom rohoží, poplatok za komunálny odpad, čistenie kanalizácie. Rovnako sú tu započítavané náklady, ktorých pôvod sa dá priamo spojiť s vykonávaním činnosti preneseného výkonu štátnej správy na tomto úseku, ako napr. výdavky na poštovné alebo konkrétne materiálové zabezpečenie (napr. matričné tlačivá) a telekomunikačné služby.“ V tomto prípade išlo o väčšie mesto. Menšie obce naopak považujú kalkuláciu nákladov na výkon prenesených kompetencií na úseku za problémovú: „Činnosť matriky, evidencie obyvateľov (REGOB) a registra adries vykonáva jeden zamestnanec, čiže je náročné presne definovať náklady len na matričnú činnosť. Režijné náklady je tiež ťažko vykalkulovať, nakoľko matrika je súčasťou obecného úradu“, problémom je teda aj vyčíslenie režijných nákladov len pre úsek matrik napr. aj v dôsledku toho, že „80% úväzok matrikárky - mesto dopĺňa úväzok inou agendou, spoločná kancelária s inou zamestnankyňou - evidenciou obyvateľstva, atď.....“. Iná miestna samospráva napr. uviedla, že „Kalkulácia nie je realizovaná z dôvodu, že pridelené dotačné prostriedky na prenesený výkon, ktorý spadá do matričnej činnosti, nie je v žiadnom rozmere podmienený výškou mzdových nákladov pracovníka zodpovedného za chod matriky“. Z odpovedí vyplynulo, že pokiaľ daný zamestnanec vykonáva aj inú pracovnú činnosť ako len na úseku matrik, miestne samosprávy majú s kalkuláciou nákladov problém.

Z hľadiska miery krytia, t. j. „aké % (odhadom) pokrývajú tieto náklady pridelené dotácie na výkon prenesených kompetencií?“ bol pri jednotlivých odpovediach vysoký rozptyl. Niektoré miestne samosprávy uviedli, že im nebola pridelená žiadna dotácia, avšak vyplýva to z toho, že prenesený výkon na úseku matrik pre nich vykonáva iná samospráva. Odpovede v jednotlivých samosprávach sa pohybovali od 10 % do 100 %, pričom v prípade miery krytia 10 % išlo o miestnu samosprávu vo veľkostnej skupine podľa počtu obyvateľov od 1 do 999 a samospráva pridelenú dotáciu využíva na pokrytie nákladov na plat zamestnanca. Priemerná miera krytia u nami oslovených samospráv bola 55,53 %. Rôznorodosť odpovedí priamo naznačuje problém s kalkuláciou reálnych nákladov na výkon prenesených činností a tým aj

identifikovaním reálnej potreby vo vzťahu k výške štátom poskytnutého príspevku na výkon týchto činností. Tento problém sa ukazuje najmä v menších obciach (Tabuľka 2). To však nepopiera skutočnosť, že tento príspevok je nedostatočný.

Časť nákladov na výkon prenesených kompetencií miestne samosprávy podľa ich vyjadrení dofinancujú z vlastných zdrojov.

V tabuľke 2 uvádzame zhrnutie odpovedí vybraných miestnych samospráv.

Tabuľka 2 Náklady na výkon prenesených kompetencií na úseku matriky

Spôsob výkonu kompetencie		Obec pozná presné náklady		Spôsob kalkulácie			Miera krytia nákladov
Samostatne	Spoločný úrad	áno	nie	Nekalkuluje	Kalkuluje priame náklady	Kalkuluje/pozná plné náklady	%
Obce do 999 obyvateľov							
19,32%	19,32%	7,95%	30,68%	32,95%	5,68%	0,00%	1-100
Obce od 1000 do 2499 obyvateľov							
28,41%	0,00%	14,77%	13,64%	15,91%	11,36%	1,14%	10-100
Obce od 2500 do 4999 obyvateľov							
14,77%	0,00%	12,50%	2,27%	11,36%	2,27%	1,14%	11-95
Obce od 5000 do 9999 obyvateľov							
6,82%	0,00%	5,68%	1,14%	3,41%	2,27%	1,14%	45-90
Obce od 10000 do 49999 obyvateľov							
9,09%	0,00%	6,82%	2,27%	5,68%	3,41%	0,00%	50-80
Obce nad 50000 obyvateľov							
1,14%	0,00%	1,14%	0,00%	0,00%	0,00%	1,14%	95

Zdroj: Vlastné spracovanie

Druhým vybraným výkonom prenesených kompetencií bol úsek stavebného poriadku. Samosprávy pri kalkulácii postupujú podobne ako v prípade úseku matrik. Z odpovedí napr. vyberáme „Náklady pozostávajú z osobných nákladov, t. j. výdavkov na mzdy a odvody zamestnancov vykonávajúcich prenesený výkon štátnej správy na úseku stavebného poriadku a z režijných nákladov. Režijné náklady sú kalkulované určitým pomerom z vybraných nákladov spojených so základným chodom úradu, konkrétne ide o náklady, resp. výdavky na energie, vodné, stočné, teplo, upratovacie služby, prenájom rohoží, poplatok za komunálny odpad, čistenie kanalizácie. Rovnako sú tu započítavané náklady, ktorých pôvod sa dá priamo spojiť s vykonávaním činnosti preneseného výkonu štátnej správy na tomto úseku, ako napr. výdavky na poštovné, výdavky na konkrétne materiálové zabezpečenie (napr. nákup archívnych krabíc pre potreby stavebného úradu,), údržba tlačiarne priradenej stavebnému úradu, a telekomunikačné služby“. Opäť odpovede naznačujú, že celkové náklady vrátane režijných nákladov vedia kalkulovať len väčšie mestá a menšie obce majú s týmto problémom: „Činnosť stavebného poriadku, pozemných komunikácií a cestnej dopravy, a životné prostredie

vykonáva jeden zamestnanec, čiže je náročné presne definovať náklady len na činnosť stavebného poriadku“.

Pri kalkulovaní nákladov samosprávy uvádzali ako problém, že „kalkulácia nie je realizovaná z dôvodu, že pridelené dotačné prostriedky na prenesený výkon, ktorý spadá do činnosti stavebného úradu, nie je v žiadnom rozmere podmienený výškou mzdových nákladov pracovníka zodpovedného za chod tejto oblasti“, „nedostatok finančných prostriedkov na mzdu ďalšieho zamestnanca, ktorý by analyticky sledoval originálne a prenesené kompetencie. Pri množstve kompetencií samosprávy je neefektívne a ne hospodárne, aby zamestnanci sledovali snímku pracovného času a rozdeľovali dochádzku podľa vykonaných oblastí rozdelených medzi originálne a prenesené kompetencie a následne to ekonómka zvlášť analyticky rozúčtovala“. Rovnako v prípade, že samosprávy majú spoločný stavebný úrad, majú problém s kalkuláciou nákladov. V prípade, že majú samosprávy spoločný stavebný úrad uvádzali, že za jeho činnosť platia poplatok, prípadne jedna zo samospráv uviedla, že „Sedem obcí má zriadený spoločný obecný úrad, kde má zamestnaného referenta, ktorý vykonáva stavebné úkony. Každá obec financuje uvedený úrad podľa počtu obyvateľov. Vo finančnom príspevku sú zahrnuté náklady na mzdu referenta, náklady na energie, kancelárske potreby, výpočtovú techniku, atď.“ Podľa odpovedí respondentov pri kalkulácii nákladov na úseku stavebného poriadku berú samosprávy do úvahy rozpočet samosprávy, štátny rozpočet, resp. majú stanovený presný rozpočet na základe rozhodnutia členských obcí alebo vychádzajú z ročného vyúčtovania stavebného úradu.

V tabuľke 3 uvádzame zhrnutie výsledkov pre vybrané miestne samosprávy, ktoré sa zapojili do kvalitatívneho prieskumu.

Tabuľka 3 Náklady na výkon prenesených kompetencií na úseku stavebného poriadku

Spôsob výkonu kompetencie		Obec pozná presné náklady		Spôsob kalkulácie			Miera krytia nákladov
Samostatne	Spoločný úrad	áno	nie	Nekalkuluje	Kalkuluje priame náklady	Kalkuluje/pozná plné náklady	%
Obce do 999 obyvateľov							
25,00%	13,64%	19,32%	19,32%	28,41%	7,95%	2,27%	1-100
Obce od 1000 do 2499 obyvateľov							
19,32%	9,09%	11,36%	17,05%	26,14%	0,00%	2,27%	2-80
Obce od 2500 do 4999 obyvateľov							
9,09%	5,68%	9,09%	5,68%	13,64%	0,00%	1,14%	18-80
Obce od 5000 do 9999 obyvateľov							

Spôsob výkonu kompetencie		Obec pozná presné náklady		Spôsob kalkulácie			Miera krytia nákladov
5,68%	1,14%	3,41%	3,41%	5,68%	0,00%	1,14%	3-80
Obce od 10000 do 49999 obyvateľov							
6,82%	2,27%	7,95%	1,14%	2,27%	4,55%	2,27%	25-85
Obce nad 50000 obyvateľov							
1,14%	0,00%	1,14%	0,00%	0,00%	0,00%	1,14%	75

Zdroj: Vlastné spracovanie

Aj keď najmä malé obce presné náklady na výkon prenesených kompetencií nepoznajú, poskytnutý príspevok štátu na ich financovanie považujú za nedostatočný a dofinancujú tieto náklady z vlastných zdrojov: „Výška nákladov na prenesený výkon štátnej správy (ďalej len „PVŠS“) na úseku stavebného poriadku je vo výške pridelených finančných prostriedkov zo strany štátu na financovanie PVŠS. Zvyšné finančné prostriedky vynaložené na činnosť stavebného poriadku, pozemných komunikácií a cestnej dopravy, a na životné prostredie financuje obec z časti z dotácií na PVŠS a z časti z vlastných zdrojov“.

Z hľadiska miery krytia, t. j. „aké % (odhadom) pokrývajú tieto náklady pridelené dotácie na výkon prenesených kompetencií?“ jedna samospráva uviedla, že má zápornú mieru krytia, nakoľko samospráva musí doplácať na výkon prenesených kompetencií. Odpovede sa teda v tomto prípade pohybovali najmä od 0 % do 85 %. V tomto prípade žiadna samospráva neuviedla, že by jej pridelená dotácia na výkon prenesených kompetencií pokrývala v plnej miere náklady na zabezpečenie daného výkonu. Priemerná miera krytia na úseku stavebného poriadku je u oslovených samospráv 39,95 %.

Záver

Problém optimalizovania finančných vzťahov v rozpočtovej sústave s ohľadom na jej vertikálnu a horizontálnu štruktúru sa často prejavuje v podobe vertikálnej a horizontálnej fiškálnej nerovnováhy, kedy príjmy jednotiek verejnej správy na jej rôznych úrovniach (vertikálna nerovnováha), alebo na rovnakej úrovni (horizontálna nerovnováha) nezodpovedajú výdavkom spojeným s výkonom im zverených kompetencií.

Cieľom štúdie je zmapovať využitím metódy case study problém vertikálnej fiškálnej nerovnováhy pri výkone prenesených kompetencií na úrovni miestnej samosprávy v podmienkach SR.

Okrem optimalizovania finančných vzťahov v rozpočtovej sústave s ohľadom na jej vertikálnu a horizontálnu štruktúru ďalšími kľúčovými otázkami v kontexte teórie fiškálneho

federalizmu sú optimálna miera decentralizácie poskytovania konkrétnych verejných služieb a efektívne vynakladanie verejných financií v rámci rôznych úrovní verejných rozpočtov. V súlade týmto teoretickým základom skúmania problému a stanoveným cieľom štúdia hľadá odpovede na stanovené výskumné otázky: Čo má byť predmetom decentralizácie (ktoré kompetencie delegovať)? Je decentralizácia kompetencií zastrešená funkčnými medziúrovňovými finančnými vzťahmi (majú obce dosť peňazí)? Vedia s pridelenými prostriedkami miestne vlády efektívne narábať (poznajú obce reálne náklady výkonu prenesených kompetencií, fungujú na úrovni samospráv nákladové strediská)?

Na položené otázky možno odpovedať na základe výsledkov primárneho kvalitatívneho výskumu v súbore 88 obcí SR zameraného na výkon prenesených kompetencií na úsekoch matrik a stavebného poriadku. Kvalitatívna analýza spracovaná metódou case study sa zameriava na špecifiká skúmaných prípadov, t. j. v našom prípade špecifiká skúmaného prenosu kompetencií na miestnu samosprávu z hľadiska spôsobu realizácie a zabezpečenia financovania daného úseku.

Záveru výskumu prinášajú znepokojivú odpoveď najmä na otázku efektívneho vynakladania verejných prostriedkov na výkon prenesených kompetencií (Vedia s pridelenými prostriedkami miestne vlády efektívne narábať?). Kalkulácia reálnych celkových nákladov na výkon prenesených kompetencií je výnimkou a stretli sme sa s ňou len v prípade jedného väčšieho mesta. Menšie obce tieto náklady nepoznajú a teda nákladové strediská formálne zavedené legislatívou v podmienkach samospráv reálne nefungujú. Finančná potreba na zabezpečenie výkonu prenesených kompetencií sa stanovuje na základe rozpočtu z predchádzajúceho roku, čo nie je správny prístup. Obce v drvivej väčšine nepoznajú náklady na výkon prenesených samospráv a teda nevieme určiť, aké je skutočné percento pokrytia týchto nákladov štátom prideleným príspevkom na výkon prenesených kompetencií, preto je ťažké legitímne odpovedať na otázku: Je decentralizácia kompetencií zastrešená funkčnými medziúrovňovými finančnými vzťahmi? Objektívne však možno hovoriť o existencii vertikálnej fiskálnej nerovnováhy (štátom prideleným príspevkom na výkon prenesených kompetencií je nedostatočný, obce popisujú potrebu dofinancovania výkonu prenesených kompetencií z vlastných zdrojov), ale nevieme určiť jej rozsah z dôvodu nefungovania nákladových stredísk a teda ani výšku optimálneho štátneho príspevku. Z tohto dôvodu je ťažké odpovedať na ďalšiu zo stanovených výskumných otázok: Čo má byť predmetom decentralizácie (ktoré kompetencie delegovať)? Ak porovnáваме situáciu financovania prenesených kompetencií na sledovaných úsekoch matriky a stavebného poriadku – výsledky

prieskumu identifikujú výraznejšie problémy s kalkuláciou nákladov a mierou ich pokrytia štátom prideleným príspevkom na úseku stavebného poriadku.

Záveru vlastného výskumu potvrdzujú výsledky výskumu Mederly et al. (2019) charakterizujúci systém miestnej samosprávy na Slovensku a systém originálnych a prenesených kompetencií, legislatívne ukotvenie, organizačné zabezpečenie, spôsob financovania a parametre výkonnosti preneseného výkonu štátnej správy. Závery výskumu sú kritické - štát prakticky na žiadnom z úsekov nemá ani vytvorené mechanizmy kalkulácie reálnych nákladov. Štúdia rovnako pripomína, že univerzálne prenesenie kompetencií na všetky obce bez rozdielu veľkosti predstavuje v podmienkach nadmernej územnej fragmentácie Slovenska „automatický zdroj porúch“ (s. 110), čo potvrdzujú aj výsledky vlastného primárneho výskumu. Riešením je sfunkčnenie nákladových stredísk, kalkulácia reálnych celkových nákladov na výkon prenesených kompetencií, identifikácia rozsahu vertikálnej fiškálnej nerovnováhy, ktorá je východiskovým bodom jej riešenia sfunkčnením medziúrovňových finančných vzťahov tak, aby príjmy jednotiek verejnej správy na jej rôznych úrovniach zodpovedali výdavkom spojeným s výkonom im zverených kompetencií.

Grantová podpora: Tento príspevok je súčasťou projektu VEGA 1/0029/21 Manažment kontrahovania služieb vo verejnom sektore, ktorý realizuje Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovenská republika a COST CA20123 Intergovernmental Coordination from Local to European Governance:

Zoznam použitej literatúry

- [1] Balážová, E., Papcúnová, V., Pospíšová, L., & Knežová, J. (2020). *Výkon kompetencií miest v SR*. Nitra, SR: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.
- [2] Ben-Bassat, A., & Dahan, M. (2016). Is centralization a solution to the soft budget constraint problem? [Je centralizácia riešením problému mäkkého rozpočtového obmedzenia?]. *European Journal of Political Economy*, 45(issue C), 57-75. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2016.09.005>
- [3] Bewley, T. F. (1981). A critique of Tiebout's theory of local public expenditures. [Kritika Tieboutovej teórie miestnych verejných výdavkov]. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*. 713-740
- [4] Bird, R. M. (1999). Fiscal federalism. [Fiskálny federalizmus]. *The Encyclopedia of Taxation and Tax Policy*. 151-154

- [5] Boettke, P. J., & Marciano, A. (2017). The distance between Buchanan's "An Economic Theory of Clubs" and Tiebout's "A Pure Theory of Local Public Expenditures": *New insights based on an unpublished manuscript* (Working paper in Economics No. 16-10). [Rozdiely medzi Buchananovou ekonomickou teóriou klubov a Tiebotoutovou teóriou miestnych verejných výdavkov: Nové zistenia na základe nezverejneného rukopisu]. Dostupné na <https://ssrn.com/abstract=2729670>
- [6] Bordignon, M., Gamalerio, M., & Turati, G. (2013). Decentralization, Vertical Fiscal Imbalance, and Political Selection. [Decentralizácia, vertikálna fiškálna nerovnováha a politický výber.] DISCE - Working Papers del Dipartimento di Economia e Finanza from Università Cattolica del Sacro Cuore, Dipartimenti e Istituti di Scienze Economiche (DISCE). Dostupné na: <https://dipartimenti.unicatt.it/economia-finanza-def002.pdf>
- [7] Brennan, G., & Buchanan, J. M. (1980). The Power to Tax: Analytical foundations of a fiscal constitution. [Sila daní: Analytické základy fiškálnej sústavy]. *Journal of Social Policy*, 1(3), 395-397. doi: 10.1017/S0047279400011971
- [8] Breton, A. & Scott, A. (1978). *The economic constitution of federal states*. [Ekonomická sústava federálnych štátov]. Toronto, CA: Toronto University Press.
- [9] Buchanan, J. M. (1965). An Economic Theory of Clubs. [Ekonomická teória klubov]. *Economica (New Series)*, 32(125), 1-14. doi: 10.2307/2552442
- [10] De Mello Jr, L. R. (2000). Fiscal Decentralization and Intergovernmental Fiscal Relations: A Cross-Country Analysis. [Fiškálna decentralizácia a medzivládne fiškálne vzťahy: Analýza krajín]. *World Development*, 28(2), 365-380. doi: 10.1016/S0305-750X(99)00123-0
- [11] Engineer, M. (1990). Brennan and Buchanan's Leviathan models. [Brennanov a Buchananov Leviatanov model]. *The Social science Journal*, 27(4), 419-433. doi: 10.1016/0362-3319(90)90016-D
- [12] Eyraud, L., & Lusinyan, L. (2013). Vertical fiscal imbalances and fiscal performance in advanced economies [Vertikálne fiškálne nerovnováhy a fiškálna výkonnosť vo vyspelých ekonomikách]. *Journal of Monetary Economics*, 60(5), 571-587. <https://doi.org/10.1016/j.jmoneco.2013.04.012>
- [13] Fjeldstad, O. (2001). *Intergovernmental fiscal relations in the developing world: A review of issues*. [Fiškálne vzťahy v rozvojovom svete: Prehľad problémov]. Dostupné na https://www.researchgate.net/publication/330556583_Intergovernmental_fiscal_relations_in_the_developing_world_A_review_of_issues

- [14] Fosatti, A. & Panella, G. (1999). *Fiscal federalism in the European Union*. [Fiskálny federalizmus v Európskej únii]. London, UK: Routledge.
- [15] Giertz, F. J. (2008). The Tiebout Model at Fifty: Essays in Public Economics in Honor of Wallace Oates. [Tieboutov model v päťdesiatke: Eseje z verejnej ekonómie na počesť Wallaca Oatesa]. *Publius The Journal of Federalism*, 38(4), 743-745. doi: 10.1093/publius/pjn007
- [16] Hagemann, R. (2018). Tax Policies for Inclusive Growth: Prescription versus Practice (Research Papers No. 24). [Daňová politika pre inkluzívny rast: Teória verzus prax]. Dostupné na https://www.oecd-ilibrary.org/economics/tax-policies-for-inclusive-growth_09ba747a-en
- [17] Kim, J. (2018). *Fiscal decentralisation and inclusive growth: An overview* [Fiskálna decentralizácia a inkluzívny rast: Prehľad]. Paríž, FR: OECD Publishing.
- [18] Köppl–Turyna, M., & Pitlik, H. (2018). Do equalization payments affect subnational borrowing? Evidence from regression discontinuity. [Ovplyvňujú vyrovnávacie platby pôžičky na nižšej ako národnej úrovni? Dôkaz z regresnej diskontinuity]. *European Journal of Political Economy*, 253 (issue C), 84-108. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2017.07.002>
- [19] Law, J. (2013). How Can We Define Federalism? [Ako môžeme definovať federalizmus?]. *Perspectives on Federalism*, 5(3), 88-120. doi: 2036-5438
- [20] Di Liddo, G., Longobardi, E., Porcelli, F. (2019). Fiscal Imbalances and Fiscal Effort of Local Governments. [Fiškálne nerovnováhy a fiškálne úsilie miestnych samospráv]. *The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy*, 19(3), 1-7.
- [21] Mandishekwa, R. (2021). Livability as a Public Good. [Život ako verejný statok]. *Research Journal of Economic and Management Studies*, 1(1), 1-13. doi: 2789-6803
- [22] Marciano, A. (2021). Retrospectives James Buchanan: Clubs and Alternative Welfare Economics. [Retrospektíva Jamesa Buchanana: Kluby a alternatívna ekonómia blahobytu]. *Journal of Economic Perspectives*, 35(3), 243-256. doi: 10.1257/jep.35.3.243
- [23] Mederly, P., Krajčír, Z., Sládečková, J., Pilát, E., Plai, Ľ., Čerňanská, J., Marušinec, J., Lenčesová, S., Ubreži, T., Pipišková, I. & Brennerová, R. (2019). *Výkon a financovanie prenesených kompetencií*. Bratislava, SR: ZMOS
- [24] Musgrave, R.A. (1959). *The Theory of Public Finance: A Study in Public Economy*. [Teória verejných financií: Štúdium verejnej ekonómie]. New York, USA: McGraw-Hill.
- [25] Oates, E. W. (1972). *Fiscal Federalism* (1st ed). [Fiskálny federalizmus]. Cheltenham, Veľká Británia: Edward Elgar Publishing.

- [26] Oates, W. E. (2006). *On the Theory and Practice of Fiscal Decentralization* (Discussion Papers). [Teória a prax fiskálnej decentralizácie]. Dostupné na https://www.researchgate.net/publication/5110773_On_the_Theory_and_Practice_of_Fiscal_Decentralization
- [27] Olson, M. (1969). The principle of fiscal equivalence: the division of responsibilities among different levels of government. [Princíp fiskálnej ekvivalencie: rozdelenie zodpovedností medzi rôzne úrovne vlády]. *The American economic review*, 59(2), 79-487
- [28] Premus, R. (1975). Implications of the Tiebout Hypothesis For Residential Property Valuation Within Small Metropolitan Regions: An Empirical Analysis. [Uplatnenie Tieboutovej hypotézy pre oceňovanie nehnuteľností v malých metropolitných regiónoch: Empirická analýza]. *The Review of Regional Studies*, 5(2), 1-11. doi: 10.52324/001c.10411
- [29] Prud'homme, R. (1995). *The dangers of fiscal decentralization* (Policy Research Working Paper Series No 1252). [Nebezpečenstvá fiskálnej decentralizácie]. Dostupné na <https://econpapers.repec.org/paper/wbkwbrwps/1252.htm>
- [30] Romanová, A., Radvan, M., & Schweigl, J. (2019). Constitutional Aspects of Local Taxes in the Slovak Republic and in the Czech Republic. [Ústavné aspekty miestnych daní v Slovenskej a Českej republike]. *Lex Localis – Journal of Local Self Government*, 17(3), 592-617. doi: 10.4335/17.3.591-616(2019)
- [31] Rubin, A. & Babbie, E. (2001). *Research methods for social work* (4th ed.) [Výskumné metódy sociálnej práce]. Belmont, USA: Wadsworth / Thomson Learning
- [32] Samuelson, P. A. (1949). *Market Mechanisms and Maximization*. [Trhové mechanizmy a maximalizácia]. California, USA: The Rand Corporation
- [33] Sandler, T. (2013). Buchanan clubs. [Buchananove kluby]. *Constitutional Political Economy*, 24, 265-284. doi: 10.1007/s10602-013-9148-5
- [34] Sedmihradská, L. & Haas, J. (2012). *Budget transparency and fiscal performance: Do open budgets matter?* [Transparentnosť rozpočtu a fiskálna výkonnosť: Záleží na otvorených rozpočtoch?]. Dostupné na internete: <https://mpira.ub.uni-muenchen.de/42260/>
- [35] Schapiro, R. A. (2020). States of Inequality: Fiscal Federalism, Unequal States, and Unequal People. [Štáty nerovnosti: Fiskálny federalizmus, nerovné štáty a nerovní ľudia]. *California Law review*, 108, 1531-1596. doi: 10.15779/Z38RR1PN2J
- [36] Tanzi, V. (2000). *Fiscal federalism and decentralization: a review of some efficiency and macroeconomic aspects*. [Fiskálny federalizmus a decentralizácia: prehľad vybraných aspektov efektívnosti a makroekonomických aspektov]. Dostupné na

https://www.mef.gob.pe/contenidos/pol_econ/documentos/Fiscal_Federalism_Decimalization.pdf

- [37] Tiebout, CH. M. (1956). A Pure Theory of Local Expenditures. [Teória miestnych výdavkov]. *The Journal of Political Economy*, 64(5), 416-424. doi: <http://www.jstor.org/stable/1826343>
- [38] Tkachenko, L. (2020). Public Finance Management: Challenges and Opportunities. [Manažment verejných financií: Výzvy a príležitosti]. *Athens Journal of Business & Economics*, 6(1), 73-98. doi: 10.30958/ajbe.6-1-4
- [39] Velasco, A. (2000). Debts and deficits with fragmented fiscal policymaking. [Dlhy a deficity s roztrieštenou tvorbou fiškálnej politiky]. *Journal of Public Economics*, 17(1), 105-125. [https://doi.org/10.1016/S0047-2727\(99\)00054-7](https://doi.org/10.1016/S0047-2727(99)00054-7)

Adresa autorov: Bc. Janka Holíková, prof. Ing. Beáta Mikušová Meričková, PhD., Ing. Nikoleta Jakuš Muthová, PhD., Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja, Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovensko, e-mail: janka.holikova@student.umb.sk; beata.mikusovamerickova@umb.sk; nikoleta.jakusmuthova@umb.sk